

Plan-MER bestemmingsplan Buitengebied Neerijnen

Notitie reikwijdte en detailniveau

projectnr. 259350
revisie 00
12 juni 2013

auteur(s)
Ronald van den Heerik

Opdrachtgever
Gemeente Neerijnen
Postbus 30
4180 BA Waardenburg

datum vrijgave
12 juni 2013

beschrijving revisie 00
definitief

goedkeuring
drs. R. van de Heerik

vrijgave
ir. H.A.M. van de Wetering

Datum van uitgave:

juni 2013

Contactadres:

Beneluxweg 7
4904 SJ Oosterhout
Postbus 40
4900 AA Oosterhout

Copyright © 2013

Ingenieursbureau Oranjewoud

Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

	blz.
1 Inleiding.....	2
2 M.e.r.-procedure.....	6
3 Beleidskader.....	8
4 Referentiesituatie.....	9
5 Het voornemen en alternatieven.....	12
6 Beoordelingsmethodiek.....	15

1 Inleiding

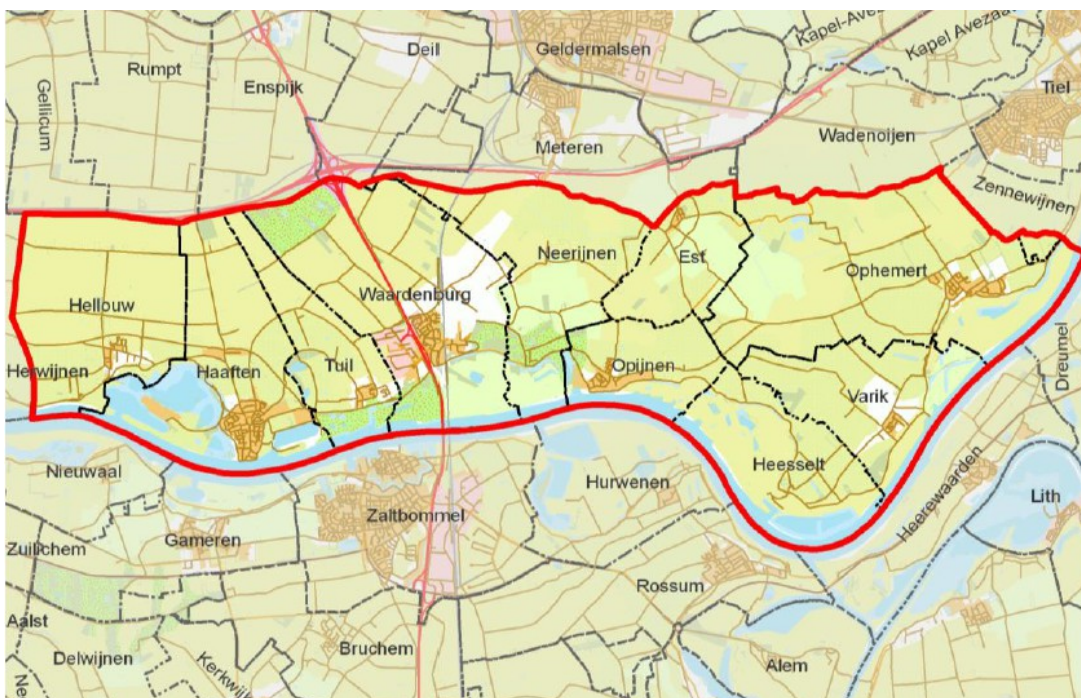
1.1 Aanleiding

De gemeente Neerijnen wil voor haar buitengebied een nieuw bestemmingsplan opstellen.

Aanleiding voor dit bestemmingsplan is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) in relatie tot het vigerende Bestemmingsplan Buitengebied en de opstelling van een nieuwe gemeentelijke structuurvisie met een (deel)visie op het buitengebied van de gemeente.

Het bestemmingsplan richt zich op het behoud en waar mogelijk de versterking van de ruimtelijke en functionele kwaliteit van het plangebied. Het gaat hierbij met name om de kwaliteit voor aan het buitengebied gebonden functies (landbouw, bos, natuur, landschap, recreatie en water). Dit plan sluit verder aan bij de strategische visie / structuurvisie van de gemeente Neerijnen, een fijn woon-, werk- en leefklimaat voor alle groepen in de samenleving. Deze visie richt zich meer specifiek op het versterken van de ruimtelijke en functionele karakteristiek van de

- Uiterwaarden langs de Waal
- Oeverwallen/Stroomruggen
- Komgebieden (westelijke kom en oostelijke kom)

Figuur 1.1 Plangebied bestemmingsplan buitengebied Neerijnen

1.2 Doelstellingen en uitgangspunten van bestemmingsplan buitengebied

Het bestemmingsplan buitengebied Neerijnen bevat integraal ruimtelijk beleid voor het buitengebied. Met het opstellen ervan zorgt de gemeente ervoor dat haar beleid voor haar buitengebied weer geactualiseerd is.

Voor het bestemmingsplan geldt het volgende subdoelen:

Landbouw:

behoud en waar mogelijk versterking van de agrarische bedrijvigheid met aandacht voor kwaliteit en duurzaamheid. Hierbij wordt rekening gehouden met aanwezige landbouw (bedrijfsvoering/bedrijfsontwikkeling).

Verbrede Landbouw:

behoud en waar mogelijk versterking van verbrede landbouw (recreatie, zorg, opvang), alsmede de omschakeling van landbouwbedrijven.

Bedrijvigheid:

behoud en waar mogelijk versterking van de semi-agrarische - en niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied door ruimte te bieden voor uitbreiding en vanwege omschakeling van agrarische bedrijven.

Leefbaarheid:

het bevorderen van de leefbaarheid van het buitengebied via verbrede landbouw, omschakeling landbouw, etc.

Bos/Natuur:

behoud en waar mogelijk versterking van de ecologische verscheidenheid in een adequate ecologische structuur. Hierbij wordt rekening gehouden met aanwezige soorten en de te realiseren provinciale ecologische (hoofd)structuur (water, bosgebieden, natuurgebieden, landschapselementen).

Landschap:

behoud en waar mogelijk versterking van de landschappelijke identiteit en verscheidenheid, zowel visueel-ruimtelijk als cultuurhistorisch gezien. Hierbij wordt rekening gehouden met de landschappelijke onderlegger van de verschillende (deel)gebieden.

Archeologie/Cultuurhistorie:

behoud van archeologische gebieden met (verwachtings)waarden en behoud en waar mogelijk versterking van cultuurhistorische gebieden, structuren, objecten en ensembles. Hierbij kan ook herstel door ontwikkeling plaatsvinden.

Recreatie & Toerisme:

behoud en waar mogelijk versterking van de mogelijkheden voor recreatie en recreatief (mede)gebruik, mede in relatie tot de aanwezige infrastructuur (paden, routes, bossen) en de bestaande bedrijven. Hierdoor wordt de gemeente aantrekkelijker voor de eigen bewoners en de bezoekers (recreanten en toeristen).

Water:

behoud, herstel en ontwikkeling van het bestaande watersysteem, mede in relatie tot het vasthouden en bergen van gebiedseigen water en de waterafvoer.

Voor het bereiken van de hiervoor beschreven subdoelen gelden de volgende uitgangspunten:

1. Het faciliteren van de verdere ruimtelijk-functionele ontwikkeling van landbouw, verbrede landbouw, paardenhouderij, recreatie&toerisme en bedrijvigheid in het buitengebied;
2. het scheiden (waar nodig) dan wel het verweven (waar mogelijk) van de verschillende functies in het buitengebied (landbouw, bos, natuur en landschap, recreatie & toerisme);
3. het faciliteren van omschakeling van agrarische - naar gewenste niet-agrarische functies en niet functioneel aan het buitengebied gebonden functies in het buitengebied;
4. het behouden en waar mogelijk versterken van het landelijke karakter van het buitengebied, mede in relatie tot de functie als uitloopgebied voor extensieve recreatie;
5. het behouden en waar mogelijk versterken van aanwezige landschappelijke - en natuurwaarden binnen het plangebied, met name binnen de ecologische hoofdstructuur;

6. het zoveel mogelijk vasthouden van gebiedseigen water, het terugdringen van verdroging, het bergen van water, het hydrologisch neutraal ontwikkelen, alsmede het zoveel mogelijk rekening houden met milieuzoneringen en milieuzones.

1.3 Plan-m.e.r.-plicht

In deze paragraaf zijn de activiteiten beschreven die de aanleiding vormen voor het doorlopen van de m.e.r.-procedure en het opstellen van een plan-MER.

Er zijn in de praktijk twee routes die direct kunnen leiden tot een m.e.r.:

1. Het bestemmingsplan vormt kaders voor een activiteit die benoemd staat in het Besluit m.e.r.¹ en die de drempelwaarden overschrijdt.
2. Er dient een Passende Beoordeling uitgevoerd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Het op te stellen bestemmingsplan biedt kaders voor activiteiten die benoemd zijn in het Besluit m.e.r. en op voorhand valt daarbij niet uit te sluiten dat de drempelwaarden overschreden zullen worden.

Daarnaast worden er activiteiten mogelijk gemaakt die eveneens benoemd zijn in het Besluit m.e.r., waarvan zeker is dat de plandrempels niet overschreden kunnen worden, maar die mogelijk toch milieueffecten kunnen hebben. Ook van deze activiteiten dient beoordeeld te worden of deze niet zullen leiden tot significante milieueffecten. Een vormvrije m.e.r.-beoordeling is aan de orde.

Hierna geven we aan om welke activiteiten het gaat.

Uitbreidingsmogelijkheden glastuinbouw

Het plangebied telt volgens de meeste recente tellingen van het CBS 43 glastuinbouwbedrijven. Deze bedrijven kunnen elk afzonderlijk uitbreiden tot maximaal 5 hectare bouwvlak. De glastuinbouwbedrijven kunnen gezamenlijk doorgroeien tot een oppervlakte van 40-50 hectare.

*De voorgenomen uitbreidingsmogelijkheden voor glastuinbouwbedrijven vallen onder activiteit D 9 van het Besluit m.e.r. Deze uitbreiding ligt onder de gestelde drempelwaarden. Hiervoor is een **vormvrije m.e.r.-beoordeling** noodzakelijk. Deze beoordeling wordt geïntegreerd in de plan-m.e.r.*

Uitbreidingsmogelijkheden bouwvlakken voor intensieve en grondgebonden agrarische bedrijven

Agrarische bouwvlakken kunnen worden vergroot. De maximale omvang van agrarische bouwvlakken (na uitbreiding) bedraagt maximaal 1,5 hectare (voor intensieve veehouderijen) en maximaal 2 hectare (voor grondgebonden bedrijven in open gebied).

*De voorgenomen uitbreidingsmogelijkheden voor landbouwbedrijven (intensief en grondgebonden) vallen zeer waarschijnlijk onder activiteit D 14 van het Besluit m.e.r. (mogelijk zelfs onder activiteit C 14). Dit betekent dat een **plan-m.e.r.** noodzakelijk is en daarom worden deze activiteiten nadrukkelijk beschouwd in de plan-m.e.r.*

(Kleinschalige) Recreatieve ontwikkelingen

In het plangebied zijn recreatieve ontwikkelingen mogelijk. Het gaat dan bijvoorbeeld om kleinschalig kamperen of kleinschalige verblijfsrecreatie/dagrecreatie in of nabij bestaande bebouwing. De omvang hiervan is in de meeste gevallen beperkt (bijvoorbeeld tot maximaal 25 kampeermiddelen).

*De aanleg, wijziging of uitbreiding van een recreatieve activiteit kan vallen onder activiteit D 10 van het Besluit m.e.r. Deze uitbreiding ligt ruim onder de gestelde drempelwaarden. Hiervoor is een **vormvrije m.e.r.-beoordeling** noodzakelijk. Deze beoordeling wordt geïntegreerd in de plan-m.e.r.*

¹ met puntjes tussen de letters wordt de procedure bedoeld, met hoofdletters (MER) wordt het rapport bedoeld

Landgoederen

In het agrarisch gebied kunnen door middel van een wijzigingsregel kleinschalige landgoederen worden gerealiseerd voor maximaal 3 wooneenheden gecombineerd met de ontwikkeling van natuur- en landschapselementen en/of extensieve recreatie.

*De realisatie van landgoederen kan gezien worden als een activiteit als bedoeld onder D 9 van het Besluit m.e.r. (functiewijziging van water, natuur, recreatie of landbouwgrond). De uitbreiding valt ruim onder de drempelwaarden. Dit betekent dat een **vormvrije m.e.r-beoordeling opgesteld dient te worden**. Daarom worden deze activiteiten beschouwd in de plan-m.e.r.*

Effecten op Natura 2000-gebieden

In het plangebied ligt het Natura 2000-gebied 'Uiterwaarden Waal'. Op ruimere afstand ligt het Natura 2000-gebied 'Lingedijk en Diefdijk'. Beoordeeld dient te worden in hoeverre de recreatiedruk in de Natura 2000-gebieden kan toenemen en in hoeverre dit leidt tot negatieve effecten. Ook dient beoordeeld te worden in hoeverre significant negatieve effecten als gevolg van duurzame energieopwekking (mestraffinage en kleine windmolens) kunnen optreden.

Ook zal worden beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een toename van stikstofdepositie op de genoemde Natura 2000-gebieden. Hier wordt in paragraaf 6.2 nader op ingegaan.

*Significante negatieve effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van het bestemmingsplan zijn op voorhand niet uit te sluiten. Hierdoor is een Passende Beoordeling noodzakelijk. Het opstellen van een Passende Beoordeling leidt ook tot een **plan-m.e.r.** De passende beoordeling kan direct ingepast worden in het plan-MER.*

1.4 Doel notitie reikwijdte en detailniveau

In de m.e.r. procedure is een raadpleging van de belanghebbenden over de inhoud (reikwijdte en detailniveau) van het milieueffectrapport verplicht. Voor het "bestemmingsplan Buitengebied Neerijnen" wordt gekozen voor een schriftelijke raadpleging van de vaste vooroverlegpartners. Hiertoe is de voorliggende notitie Reikwijdte en Detailniveau opgesteld. In de notitie zijn de kaders van, en de onderzoeksmethodiek voor, het plan-MER beschreven. De notitie wordt voorgelegd aan de te raadplegen instanties. Daarnaast wordt de notitie ter inzage gelegd. Een ieder heeft de gelegenheid een zienswijze over de notitie in te dienen. De openbare kennisgeving en publicatie van de notitie reikwijdte en detailniveau vormt de start van de m.e.r.-procedure.

2 M.e.r.-procedure

2.1 Plan-m.e.r.-procedure en plan-MER

Een plan-m.e.r.-procedure heeft tot doel het milieubelang volwaardig in de plan- en besluitvorming mee te nemen. De plan-m.e.r.-procedure kent procedurele eisen en inhoudelijke eisen die wettelijk zijn vastgelegd. Een plan-m.e.r.-procedure wordt doorlopen bij plannen met een kaderstellend karakter. Dit zijn bijvoorbeeld structuurvisies en ook vaak bestemmingsplannen.

Het Plan-MER is een rapportage waarin de milieueffecten van het op te stellen ruimtelijk plan aan de hand van alternatieven c.q. scenario's worden beschreven. Het planMER bestemmingsplan buitengebied Neerijnen dient ervoor om de gemaakte keuzes in het nieuwe bestemmingsplan te onderbouwen en te motiveren voor zover deze betrekking hebben op milieuhygiënische aspecten.

2.2 Procedurele en inhoudelijke eisen aan de procedure en plan-MER

De m.e.r. procedure voor een bestemmingsplan buitengebied kent de volgende procedurele eisen:

Kennisgeving en zienswijzen;

Het voornemen om een plan te gaan opstellen of een m.e.r.-plichtige activiteit te ondernemen en hiervoor de m.e.r.-procedure te doorlopen moet op een geschikte wijze openbaar worden aangekondigd. Deze kennisgeving wordt gedaan door het bevoegd gezag. De kennisgeving vindt plaats in een of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze.

Voor het verkrijgen van zienswijzen moeten door het bevoegd gezag stukken ter inzage worden gelegd. Hiervoor zijn in de Wet geen vereisten opgenomen; het bevoegd gezag mag zelf bepalen wat ter inzage wordt gelegd, voor hoe lang, wie zienswijzen mogen indienen en op welke wijze.

Raadpleging en advies over de reikwijdte en het detailniveau van de m.e.r.;

Bij de m.e.r.-procedure raadpleegt het bevoegd gezag, het bestuursorgaan dat bevoegd is tot het voorbereiden dan wel vaststellen van het betreffende plan of besluit, in alle gevallen de adviseurs en andere bestuursorganen over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen milieueffectrapport (MER). Het gaat daarbij om adviseurs en bestuursorganen die vanwege het wettelijk voorschrift waarop het plan of besluit berust bij de voorbereiding hiervan moeten worden betrokken. Daarnaast worden wettelijke adviseurs betrokken, die ook in het kader van het vooroverleg over het bestemmingsplan worden geraadpleegd, zoals de buurgemeenten, de Inspectie Ministerie van Infrastructuur & Milieu, Inspectie Ministerie van Economische Zaken en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Voor de vorm van het advies en de raadpleging over reikwijdte en detailniveau van het op te stellen MER zijn in de Wet geen vereisten opgenomen.

Op verzoek advies Commissie voor de m.e.r. over reikwijdte en detailniveau (niet verplicht);

Advies door de landelijke onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) is in deze fase van de procedure op verzoek mogelijk, maar niet verplicht. De gemeente Neerijnen kiest ervoor om geen vrijwillig advies in te winnen bij de Commissie voor de m.e.r.

Opstellen milieueffectrapport;

Een MER bevat tenminste een beschrijving van:

- probleem en doelstelling;
- het voornemen, alternatieven (scenario's) en/of varianten;
- relevante plannen en besluiten;
- de huidige situatie en autonome ontwikkeling van het studiegebied;
- de effecten van het voornemen op het studiegebied en een vergelijking van de alternatieven;
- mitigerende en compenserende maatregelen
- leemten in kennis en aanzet tot evaluatieprogramma;

- samenvatting.

Kennisgeving en zienswijzen, advies Commissie voor de m.e.r.

Bij het doorlopen van de m.e.r.-procedure wordt in alle gevallen, door het bevoegd gezag, het bestuursorgaan dat bevoegd is tot het voorbereiden dan wel vaststellen van het betreffende plan of besluit, openbaar kennis gegeven van het MER, het MER ter inzage gelegd, een ieder in de gelegenheid gesteld zienswijzen over het MER naar voren te brengen. Ook wordt advies gevraagd aan de betrokken bestuursorganen en adviseurs en aan de Commissie voor de m.e.r..

Besluit nemen inclusief motivering hoe de m.e.r. in de planvorming is betrokken, mededeling en bekendmaking besluit;

Het plan of besluit wordt pas vastgesteld door het bevoegd gezag als de m.e.r.-procedure tot aan deze stap correct en volledig is doorlopen en de gegevens in het MER redelijkerwijs aan het uiteindelijke plan of besluit ten grondslag kunnen worden gelegd. Bekendmaking en mededeling van het vastgestelde plan of besluit vinden plaats conform de eisen en termijnen uit de procedure van totstandkoming van het betreffende plan of besluit.

Bezwaar en beroep

De mogelijkheden om bezwaar te kunnen maken en beroep aan te kunnen tekenen tegen het vastgestelde plan of tegen het besluit volgen uit de wettelijke bepalingen waarin de betreffende moeder- of basisprocedure is vastgelegd.

Evaluatie van effecten tijdens en na realisatie.

Na vaststelling van een m.e.r.-plichtig plan of het nemen van een m.e.r.-plichtig besluit moet het betreffende bevoegd gezag de daadwerkelijke milieugevolgen van de uitvoering van de voorgenomen activiteit onderzoeken.

Formeel is het bevoegd gezag, in dit geval gemeenteraad van de gemeente Neerijnen, verantwoordelijk voor de acties in het kader van de m.e.r.-procedure.

3 Beleidskader

Het ruimtelijk beleidskader is reeds uitgebreid beschreven in de notitie 'Ruimtelijke Beleidskader Bestemmingsplan Buitengebied' (Croonen Adviseurs, versie 14 februari 2013). Het sectorale beleidskader zal, voor zover relevant, in de toelichting van het bestemmingsplan en in het MER worden opgenomen.

4 Referentiesituatie

Om de milieueffecten van het plan (het 'voornemen') te kunnen beoordelen en alternatieven te kunnen vergelijken is een vergelijkingsbasis nodig. In MER-termen heet dit de 'referentiesituatie'. Bij bestemmingsplannen (met name voor het buitengebied) is het lastig te bepalen welke elementen bij het voornemen horen en welke bij de referentiesituatie. Dat komt bijvoorbeeld omdat niet alle voornemens uit het vorige plan zijn gerealiseerd op het moment dat het volgende/nieuw plan wordt vastgesteld.

4.1 Referentiesituatie

De referentiesituatie voor het bestemmingsplan buitengebied Neerijnen bestaat uit de volgende elementen:

- de huidige feitelijke situatie (alle vergunde activiteiten die zijn gerealiseerd);
- de toekomstige zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied: dit zijn bestemde en vergunde activiteiten die zeker binnenkort ingevuld worden;
- generieke, planoverstijgende ontwikkelingen, zoals normen die voortvloeien uit het Besluit Huisvesting (voor veehouderij) of de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS).

Alle andere ontwikkelingen behoren tot het voornemen (zie hoofdstuk 5).

De referentiesituatie beschrijft de toekomstige toestand van het milieu als het bestemmingsplan niet doorgaat. Dit betekent dat bij de huidige, feitelijke toestand van het milieu in het studiegebied en plangebied de te verwachten 'autonome ontwikkelingen' in de milieusituatie worden opgeteld.

Afwijkende referentiesituatie onderdeel stikstof

Door een recente technische wijziging van de Natuurbeschermingswet op 25 april 2013 is er voor het onderdeel stikstof mogelijk sprake van een afwijkende 'referentiesituatie'. De Commissie m.e.r. heeft hierover vragen gesteld aan het ministerie.

Op welke manier de referentiesituatie voor het onderdeel stikstof bepaald dient te worden zal op termijn duidelijk worden. Op basis van de wettekst en zeer recente jurisprudentie (uitspraak Raad van State Bestemmingsplan buitengebied Markelo, 1 mei 2013) lijkt het erop dat de referentiesituatie voor het onderdeel stikstof de peildatum 7 december 2004 moet zijn, dit in lijn met de referentiedatum voor projecten zoals deze al langer gold.

De referentiedatum voor plannen vóór het van kracht worden van art 19 kd Nbw (nieuw) was de feitelijke situatie, zijnde de huidige situatie.

4.2 Algemene karakteristieken van het gebied

Geografisch ligt Neerijnen in Gelderland tussen de Waal en de Lek, direct ten noorden van de Waal. Het plangebied wordt begrensd door de gemeentegrens met de gemeenten Geldermalsen, Tiel, West Maas en Waal, Maasdriel, Zaltbommel en Lingewaal.

Landschappelijk vormt de gemeente een onderdeel van het Gelderse rivierengebied. Het rivierengebied kenmerkt zich niet alleen door de aanwezige brede rivieren, die traag door oneindig laagland gaan, maar ook door de aanwezigheid van uiterwaarden, dijken, oeverwallen en komgebieden.

4.2.1 Landbouw

De land- en tuinbouw concentreert zich met name op de oeverwallen en in de kommen. Het agrarisch gebruik bestaat vooral uit grondgebonden bedrijvigheid, zoals de melkveehouderij en de fruitteelt. Nabij

Tuil en Est komt er ook enige glastuinbouw voor. Neerijnen kent 58% grasland, 24% akkerbouw, 15% tuinbouw in open grond en 2% glastuinbouw.

Sinds 2004 is de omvang van de landbouw relatief stabiel gebleven in aantallen dieren. Tussen 2004 en 2012 zijn er 19 vergunningen van veehouderijen ingetrokken. In diezelfde periode zijn er circa 8 vergunningen verleend voor het bouwen/uitbreiden van stallen.

Er is een afname (500 stuks) van het aantal runderen, het aantal kippen is met 90.000 stuks afgenomen. Het aantal paarden en pony's is met 100 stuks afgenomen. Een toename is er in het aantal schapen (1.400 stuks) en varkens (950 stuks). Sinds 2004 is er netto 6 hectare aan glastuinbouw bijgekomen. Het areaal aan tuinbouw open grond is nauwelijks gewijzigd (bron: CBS, mei 2013).

4.2.2 Landschap

Het plangebied maakt landschappelijk gezien onderdeel uit van het Gelderse 'rivierengebied'. De rivieren hebben hun sporen achter gelaten in het landschap. Neerijnen ligt aan de Waal.

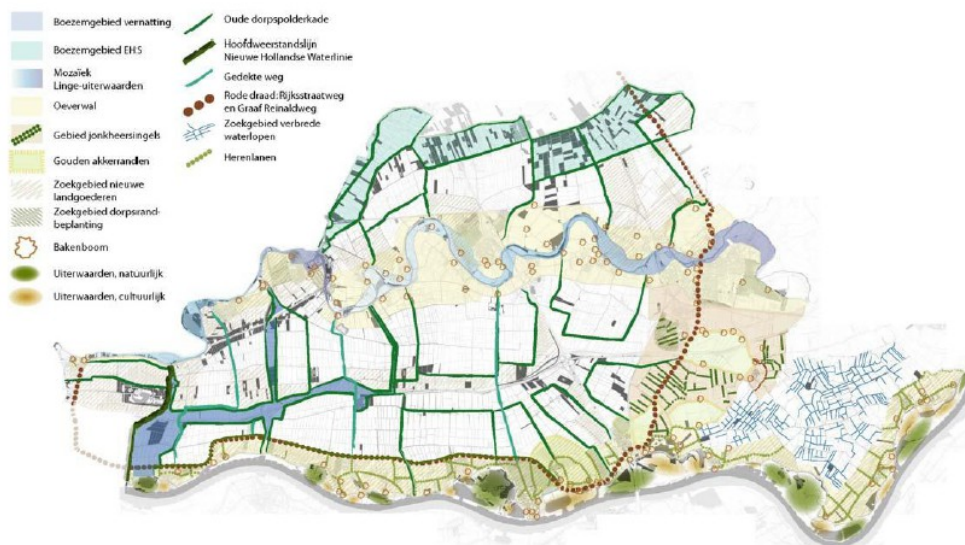
In het rivierengebied de volgende karakteristieke landschapselementen te vinden: overblijfselen van vlechtende rivierpatronen, rivierduinen, rivierterrassen, oeverwallen, afzettingen in de kommen, oude rivierbeddingen/-lopen, getijdengebied, wielen of waaien, uiterwaarden en zand-, grind- en kleiafzettingen. De meest karakteristieke elementen zijn benoemd als aardkundige waarde. De directe omgeving van Neerijnen en het relatief gave komgebied ten noordoosten van Neerijnen is door de provincie Gelderland betiteld als een gebied met een hoge aardkundige waarde (Bron, LOP 2008).

De abiotische diversiteit binnen Neerijnen heeft geresulteerd in verschillende landbouwkundige gebruiksmogelijkheden. Hierdoor zijn deelgebieden ontstaan, die duidelijk ruimtelijk van elkaar te onderscheiden zijn.

Het rivierenlandschap bestaat uit drie karakteristieke deelgebieden:

1. het relatief besloten oeverwallenlandschap met zijn boerderijen en boomgaarden;
2. het zeer open kommenlandschap met zijn hooilanden en eendenkooien;
3. de uiterwaarden met zijn tichelgaten, nevengeulen en dijken.

In figuur 4.1 is globaal weergegeven waar deze deelgebieden voorkomen.

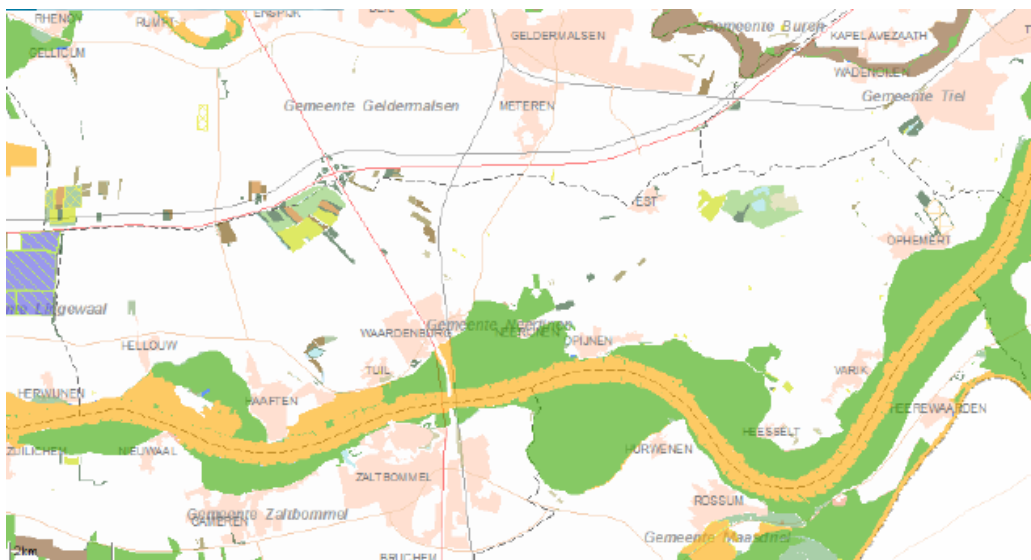
Figuur 4.2 Gebiedstyperingen Neerijnen (bron: Regionaal Landschapsontwikkelingsplan, 2008)

In het plan-MER wordt een uitgebreidere beschrijving van het landschap en de invloed van het grondgebruik daarop opgenomen.

4.2.3 Natuur

De natuurgebieden vormen een belangrijk onderdeel van de ruimtelijke hoofdstructuur van het buitengebied. In Figuur 4.3 zijn de natuurgebieden weergegeven.

De natuur in Neerijnen omvat bos- en natuurgebieden, nieuwe natuurgebieden, natuurwaarden in het agrarisch gebied en natuur in/rond rivieren. Uit onderstaande kaart blijkt duidelijk dat de meeste natuurwaarden gekoppeld zijn aan de uiterwaarden langs de Waal.

Figuur 4.3 Natuurgebieden in/nabij Neerijnen

Een groot deel van de aanwezige natuurgebieden bestaat uit Natura 2000-gebied (Uiterwaarden Waal). De overige (binnendijkse) gebieden maken deel uit van de provinciale ecologische hoofdstructuur (EHS). Niet alleen de uiterwaarden, maar ook delen van de agrarische gronden binnendijks kennen hoge actuele en/of potentiële natuurwaarden. Ecologische verbindingzones komen, met uitzondering van de uiterwaarden, binnen de gemeentegrenzen niet voor.

5 Het voornemen en alternatieven

Het bestemmingsplan buitengebied Neerijnen maakt ontwikkelingen mogelijk uiteenlopend van (her)ontwikkeling in de landbouw, recreatie, wonen, natuur en landschap. Alle ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan tezamen wordt in MER-termen aangeduid als het 'voornemen'.

5.1 Het voornemen

Het voornemen bestaat uit de volgende algemene elementen:

- (her)bestemmingen die al wel vergund zijn dan wel planologisch mogelijk zijn gemaakt, maar die nog niet benut worden. Denk daarbij aan niet-benutte vergunningruimte en bedrijven die zijn gestopt maar waarvan de vergunning nog geldig is;
- alle nieuwe activiteiten en (her)bestemmingen die nog niet planologisch mogelijk zijn gemaakt, bijvoorbeeld nieuwvestiging of het benutten van vrijkomende agrarische bebouwing;
- illegale situaties die worden gelegaliseerd;
- activiteiten die middels afwijkings- of wijzigingsbevoegdheden mogelijk gemaakt kunnen worden.

In het MER bestemmingsplan buitengebied Neerijnen krijgt een aantal activiteiten specifiek de aandacht. Dit zijn:

- uitbreidingsmogelijkheden voor de niet grondgebonden landbouw (waaronder intensieve veehouderij) via wijziging met 20% tot maximaal 1 hectare of 1,5 hectare;
- uitbreidingsmogelijkheden voor de grondgebonden landbouw tot maximaal 2 hectare;
- uitbreidingsmogelijkheden glastuinbouw (tot 5 hectare bruto (is 4 ha netto glas) en volledige benutting zoekzone regionaal cluster glastuinbouw);
- omschakelingsmogelijkheden: omschakeling van een intensieve agrarische functie naar een grondgebonden agrarische functie is overal toegestaan, omschakeling naar intensieve kwekerij is alleen mogelijk buiten de EHS. Omschakeling naar glastuinbouw is alleen mogelijk in de clustergebieden. Overige omschakelingen naar intensieve landbouw (intensieve veehouderij) zijn uitgesloten.
- teeltondersteunende kassen (binnen bouwvlak tot 1.500m² of 2.500m² voor boomteelt, maximaal 7m hoogte) en permanente teeltondersteunende voorzieningen (op of aansluitend aan bouwvlak tot maximaal 15.000m² of 5.000m² en maximaal 6 meter hoogte of 2 meter hoogte). Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen kunnen ook verder van het bouwvlak gesitueerd worden tot een maximale hoogte van 6 meter of 2 meter in open gebied;
- paardenbakken bij agrarische bedrijven en woningen (maximaal 1.200m² of 800m²);
- nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven en woningen (o.a. kleinschalig kamperen tot max 25 kampeermiddelen, bed & breakfast, horeca, detailhandel, zorg of opvang, statische opslag);
- evenemententerreinen;
- vergroting van semi-agrarische en niet-agrarische bedrijven (eenmalig met 40% tot maximaal 500m² voor bedrijven <500m² en met maximaal 15% voor bedrijven >500m²);
- omschakeling van semi-agrarische en niet-agrarische bedrijven naar wonen en naar agrarisch (grondgebonden of intensieve kwekerij);
- vervolgfuncties vrijkomende agrarische bedrijven (differentiatie oeverwallen/stroomruggen en overig buitengebied);
- mogelijkheden voor duurzame energieopwekking door kleine windmolens en kleinschalige mestraffinage;
- ontwikkeling van kleinschalige landgoederen in het agrarisch gebied (maximaal 3 wooneenheden).

Van deze activiteiten wordt in beeld gebracht in hoeverre er sprake is van milieueffecten. Hier wordt in hoofdstuk 6 van deze notitie op ingegaan.

5.2 Alternatieven en scenario's

Het bestemmingsplan maakte een brede range van vervolgvactiteiten mogelijk op/bij de in het buitengebied voorkomende functies. De precieze omvang van de toekomstige functies in het gebied is nog onduidelijk. Door toepassing van scenario's kunnen mogelijke bandbreedtes in de milieueffecten in beeld worden gebracht

Het MER beschrijft in ieder geval wat de gevolgen voor het milieu zijn als gevolg van de ontwikkeling die maximaal ('worst case') verwacht kunnen worden. Dus wanneer maximaal gebruik wordt gemaakt van de geboden ontwikkelingsruimte. Vervolgens worden de gevolgen van een meer realistisch scenario beschrijvend en ter nuancering in beeld gebracht.

Ter onderbouwing van het realistisch scenario wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van (sectorale) trendgegevens die beschikbaar zijn bij bijvoorbeeld het Landbouw Economisch Instituut en/of het CBS. De exacte invulling van de scenario's (uitgangspunten en aannames) worden in overleg met de gemeente nader bepaald.

Aangezien binnen het bestemmingsplan Buitengebied Neerijnen, met uitzondering van het cluster glastuinbouw, geen locaties zijn aangewezen voor grootschalige ontwikkelingen, worden in het MER geen (locatie)alternatieven beschouwd. Immers beperkte uitbreiding/wijziging van activiteiten wordt binnen de bestemmingsplannen slechts mogelijk gemaakt op locaties waar ook reeds nu een bepaalde vorm van bedrijvigheid of activiteit voorkomt.

In de volgende twee paragrafen zijn de scenario's op hoofdlijnen beschreven.

5.3 Maximaal scenario

Dit scenario houdt rekening met de theoretisch maximaal mogelijke groei in de activiteiten die maatgevend zijn voor de effectenbeoordeling. Hiervoor worden maximale oppervlaktematoren gehanteerd, die mede via afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden in het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt.

Hoofdprincipes maximaal scenario

Het maximaal scenario beschouwt per thema de 'worst case' effecten. Hierbij wordt uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden voor alle planonderdelen.

'Worst case' houdt in dat gekeken wordt naar de directe en indirecte planologische mogelijkheden. Afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden tellen dus mee binnen de definitie van het maximaal scenario.

De maximale effecten worden deels kwantitatief en deels kwalitatief beschreven. Voor het bepalen van de stikstofdepositie zullen berekeningen worden uitgevoerd. Voor de overige thema's zoals bijvoorbeeld natuur, landschap en geur zullen de effecten zonder gebruikmaking van kwantitatief onderzoek worden beschreven.

De effecten worden beschouwd ten opzichte van de 'referentiesituatie', waarbij opgemerkt wordt dat deze voor het onderdeel stikstof afwijkt (zie paragraaf 4.1).

5.4 Realistisch scenario

Dit scenario houdt rekening met een realistische (gemiddelde) groei, welke is gebaseerd op cijfers beschikbaar van het CBS en trendrapporten, o.a. over de landbouw. Het scenario wordt in beginsel kwalitatief beschreven.

Hoofdprincipes realistisch scenario

- Binnen de gehele gemeente is sprake van schaalvergroting bij zowel de grondgebonden agrarische bedrijven, als de niet-grondgebonden agrarische bedrijven (intensieve veehouderij), waarbij de kleinere bedrijven stoppen en het aantal dieren op de grotere bedrijven toeneemt. Het totaal aantal

dieren in het gebied verandert niet of minimaal (ongeacht de uitbreidings- hervestigings- en omschakelingsmogelijkheden);

- Het totaal areaal aan glastuinbouw neemt naar verwachting enigszins toe;
- Het totaal areaal aan teeltondersteunende voorzieningen neemt naar verwachting enigszins toe;
- Het totaal aan paardenbakken neemt naar verwachting enigszins toe;
- Er is in het buitengebied sprake van 'enige' verbreding (bijvoorbeeld recreatie) in lijn met landelijke trends;
- Het aandeel semi-agrarische en niet-agrarische bedrijven ten opzichte van het totaal aantal bedrijven verandert nauwelijks in het buitengebied;
- Er wordt op beperkte schaal gebruik gemaakt van kleinschalige energievoorziening.

6 Beoordelingsmethodiek

6.1 Inleiding

De ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan (het voornemen) leidt tot effecten voor het milieu. Omdat niet alle milieueffecten van dezelfde omvang zullen zijn en dus van even groot belang bij de besluitvorming, vindt vooraf een filtering plaats, in vaktermen ook wel 'scoping' genoemd.

6.2 Scoping op de belangrijkste effecten en aanpak

Scoping houdt kernachtig het volgende in: Toespitsen van de informatie in het MER op de voor de besluitvorming relevante informatie. Met dit door scoping verkregen inzicht moet het mogelijk zijn onderbouwde keuzes te maken ten aanzien van de uit te werken informatie.

Het bestemmingsplan Buitengebied Neerijnen maakt geen grootschalige ontwikkelingen mogelijk. De ontwikkelingsmogelijkheden, vaak in de vorm van nevenfuncties of vervolgfuncties, zijn veelal gekoppeld aan het bestaande of vrijkomende (agrarische) bouwvlak.

Niet alle ontwikkelingen in het buitengebied zijn vanuit milieuoogpunt even relevant. Ontwikkelingen met minimale of geen milieugevolgen zullen weinig relevant zijn voor de uiteindelijke besluitvorming over de bestemmingsplannen. Het is vanuit milieuoogpunt bijvoorbeeld minder relevant dat woningen in het buitengebied gesplitst kunnen worden of dat er beperkt ruimte wordt geboden aan bijgebouwen.

Het plan-MER wordt dusdanig opgesteld dat de belangrijkste ontwikkelingen en de effecten daarvan (in cumulatie) zorgvuldig worden onderzocht..

De uitstoot van ammoniak door de landbouw wordt in het MER als een zeer belangrijk, zo niet het meest belangrijke, effect beschouwd, omdat het de juridische uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan in de weg kan staan. Elke toename van stikstofdepositie kan leiden tot een onuitvoerbaar plan, indien de kritische depositiegrens in de relevante natuurgebieden reeds bereikt is.

Art 19 kd Nbw stelt dat de effecten van stikstofdepositie op natura 2000-gebieden als niet significant beschouwd worden indien:

- de handeling die met het plan wordt mogelijk gemaakt gebruik is dat reeds plaatsvond op de referentiedatum of dat het plan reeds van toepassing was op de referentiedatum;
- het plan sinds de referentiedatum niet of in niet betekende mate is gewijzigd en sinds de referentiedatum per saldo geen toename van de stikstofdepositie heeft veroorzaakt op de voor stikstof gevoelige habitats in natura 2000-gebieden;
- of, indien het plan wel gewijzigd is, of het een nieuwe handeling betreft die na de referentiedatum is begonnen, is verzekerd dat een toename van stikstofdepositie per saldo niet heeft plaatsgevonden of zal plaatsvinden.

Aangezien het nieuwe bestemmingsplan buitengebied een actualisering is van vigerende plannen, welke in niet betekenende mate wijzigt ten opzichte van de vigerende plannen op de referentiedatum en het zeer aannemelijk is dat de stikstofdepositie als gevolg van het plan op omliggende Natura 2000-gebieden per saldo niet is toegenomen, gezien de ontwikkeling van het aantal dieren, de afname van het aantal bedrijven en het van kracht worden van steeds stringenter provinciaal en landelijk beleid, is de verwachting dat voldaan kan worden aan de criteria van art 19 kd Nbw. In het MER wordt dit nader onderzocht en onderbouwd.

Niet alleen stikstofdepositie is van belang, ook andere milieuaspecten spelen een rol. Extra veestallen en schuren, paardenbakken, teeltondersteunende voorzieningen en kassen kunnen leiden tot effecten op landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Kleinschalige recreatieve ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de kwaliteit van de natuurgebieden door ruimtebeslag of verstoring en kunnen leiden tot een toename van verkeer.

Er wordt in het MER eveneens aandacht besteed aan leefbaarheids(gezondheids)aspecten, zoals geurhinder en fijnstof die het gevolg zijn van agrarische activiteiten of duurzame energieopwekking. Hierbij wordt gebruik gemaakt van beschikbare (wetenschappelijke) kennis.

Voor de overige ontwikkelingen wordt onderbouwd dat milieueffecten minimaal zijn of zelfs niet aanwezig. Het thema bodem wordt in het MER als niet relevant beschouwd, aangezien er geen grootschalige bodemingrepen zullen plaatsvinden. Ook de aspecten geluid en externe veiligheid worden buiten beschouwing gelaten, aangezien er geen nieuwe geluidbronnen of ev-inrichtingen mogelijk worden gemaakt door het bestemmingsplan. In paragraaf 6.3 is het beoordelingskader van het MER weergegeven.

6.3 Beoordelingskader

Tabel 6.1 geeft het beoordelingskader dat wordt gehanteerd in het plan-MER weer. Daarbij is een onderscheid gemaakt in de beoordeling op kwantitatieve wijze (berekeningen) en kwalitatieve wijze (op basis van beschikbare informatie en expert judgement).

Tabel 6.1 Overzicht effectbeoordeling

Hoofdaspect	Criterium	Kwantitatief	Kwalitatief
Natuur			
Natura 2000-gebieden	Mogelijke effecten op instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebieden ten opzichte van de referentiesituatie	x	x
Overige zeer kwetsbare gebieden (Wav-gebieden) in EHS	Mogelijke effecten op Wav-gebieden ten opzichte van de referentiesituatie	x	x
Overige natuurwaarden van de EHS	Mogelijke effecten op overige natuurwaarden		x
Soorten	Mogelijke effecten op beschermde soorten		x
Water			
Grondwater	Mogelijke effecten op grondwater (beschermingsgebieden)		x
Oppervlaktewater	Mogelijke effecten op oppervlaktewater		x
Landschap en cultuurhistorie			
Cultuurhistorisch landschap	Mogelijke effecten op de cultuurhistorisch landschapsstructuur en elementen		x
Ruimtelijk-visuele kwaliteit	Invloed op ruimtelijk-visuele kwaliteit van het landschap		x
Leefbaarheid			
Geur	Kans op toename geurbelasting op geurgevoelige objecten		x
Luchtkwaliteit	Kans op toename concentratie fijn stof en stikstofoxiden		x
Gezondheid in relatie tot intensieve veehouderij	Kans op verspreiding van (dier-)ziekten van bedrijf tot bedrijf		x
	Kans op besmetting via de lucht		x
	Kans op gezondheidseffecten van geurhinder		x
Verkeer	Kans op verslechtering verkeersafwikkeling		x
	Kans op verslechtering van de verkeersveiligheid		x

6.4 Verwachte effecten nader beschouwd

Hieronder is per activiteit een overzicht gegeven van de mogelijke effecten.

Landbouw

Het voorgenomen bestemmingsplan biedt ten opzichte van de referentiesituatie ruimte aan de agrarische bedrijven door de omschakelings- en uitbreidingsmogelijkheden.

Een toename van het aantal dieren in de agrarische bedrijven of een toename van het areaal glastuinbouw, als gevolg van de planologische ontwikkelingsruimte, kan leiden tot een toename van de emissie van stikstof (in de vorm van ammoniak). Een toename van de stikstofdepositie in het plangebied kan leiden tot negatieve effecten op voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden en zeer kwetsbare gebieden in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav).

Stikstofberekeningen worden uitgevoerd om te kunnen bepalen of er per saldo sprake is van een toename van de stikstofdepositie op de omliggende natuurgebieden zijnde de Natura 2000-gebieden en de Wav-gebieden (zie ook paragraaf 6.2).

Uitbreiding van de landbouw kan mogelijk ook gevolgen hebben voor leefbaarheid en gezondheid (o.a. geurhinder en fijnstof). Toename van geurbelasting of toename van fijnstof kan leiden tot gezondheidseffecten. Gezondheidseffecten kunnen ook optreden door verspreiding van (dier)ziekten. Het bepalen van effecten vindt plaats op basis van beschikbare kennis over deze onderwerpen. In het MER wordt hier globaal en in algemene zin op ingegaan (kwalitatief).

De planologische ontwikkelingsruimte in de landbouw kunnen naast een toename van stikstofemissie ook negatieve gevolgen hebben voor landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden. Het plan-MER zal op hoofdlijnen een beschrijving bevatten van de effecten op aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Het bestemmingsplan biedt ruimte voor glastuinbouw en ruimte voor toepassing van teeltondersteunende voorzieningen, kassen en paardenbakken. De (landschappelijke) effecten hiervan zullen op beschrijvende wijze in beeld worden gebracht.

Recreatie en toerisme

In de Passende Beoordeling wordt onderzocht in hoeverre recreatie van invloed kan zijn op de omliggende Natura 2000-gebieden. Hierbij gaat het om kleinschalige ontwikkelingsmogelijkheden, zoals kamperen bij een agrarische bedrijf of burgerwoning, een recreatiebedrijf als vervolgfunctie in een voormalig agrarisch bedrijf, alsook eventuele uitbreiding van wandel- en fietspaden.

In het plan-MER komt aan de orde in hoeverre recreatie en toerisme negatieve effecten kunnen hebben op de overige natuurgebieden binnen het plangebied (ruimtebeslag, verstoring). Daarnaast wordt onderzocht of recreatie en toerisme kan leiden tot een verslechtering van de verkeersafwikkeling of de verkeersveiligheid.

Kleinschalige (duurzame) energieopwekking

Onder kleinschalige duurzame energieopwekking worden twee activiteiten verstaan, te weten: productie van biogas door mestraffinage en stroomproductie door gebruikmaking van kleine windmolens. In de Passende Beoordeling wordt onderzocht in hoeverre deze activiteiten van invloed kunnen zijn op de omliggende Natura 2000-gebieden.

In het plan-MER komt aan de orde in hoeverre deze activiteiten negatieve effecten kunnen hebben op de overige natuurgebieden (ruimtebeslag, verstoring) en in hoeverre milieuhinder kan ontstaan.

Landgoederen

Landgoederen met maximaal 3 wooneenheden kunnen in agrarisch gebied worden gerealiseerd (via wijzigingsbevoegdheid). Deze functiewijziging kan van invloed zijn op de landschappelijke waarden die in het agrarisch gebied voorkomen.

In het plan-MER wordt onderzocht in hoeverre als gevolg hiervan negatieve (of positieve) effecten te verwachten zijn.

Wonen & werken

In het kader van het voorgenomen bestemmingsplan worden geen grootschalige woon- en/of werkmogelijkheden voorzien op nieuwe locaties. Wel kunnen bestaande woningen of bedrijven via een afwijking uitbreiden. Omschakeling van bedrijven naar een andere bedrijfsvorm is alleen mogelijk binnen dezelfde milieucategorie (maximaal categorie 3) of naar een lichtere milieucategorie.

Naar verwachting zullen er als gevolg van deze ontwikkeling geen belangrijke nadelige milieugevolgen optreden. Hierop zal in het MER daarom niet nader worden ingegaan.

6.5 Vervolgstappen

Indien uit het onderzoek naar de milieueffecten blijkt dat ongewenste of onverwachte belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen optreden als gevolg van het bestemmingsplan buitengebied en wanneer bovendien blijkt dat de mitigerende maatregelen die in het bestemmingsplan zijn voorzien onvoldoende bescherming bieden, zal worden beoordeeld in hoeverre er aanvullende mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn, dan wel er betere alternatieven beschikbaar zijn.

Er kan hierbij gedacht worden aan alternatieven waarbij in het bestemmingsplan:

- verdere aanscherping van planregels (verder);
- aanvullende zoneringsmaatregelen;
- aanpassing van de uitgangspunten worden aangepast;

Indien nodig wordt hiertoe aanvullend onderzoek uitgevoerd.